



Til alle kommunalbestyrelser

Undervisningsministeriet
Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Kære kommunalbestyrelse

22-09-2014

Folkeskolereformen trådte i kraft 1. august 2014. Med reformen har vi lagt nogle nye rammer for folkeskolen, der gør det muligt at skabe en skole og en undervisning, hvor alle elever bliver så dygtige, de kan, uanset sociale og faglige forudsætninger.

Det er en særdeles stor opgave for kommuner, skoleledere og medarbejdere, som forudsætter en kulturforandring i hele folkeskolen. Det kræver opbakning og opmærksomhed fra jer politikere til især skolelederne, som står med den konkrete implementeringsopgave i forhold til den enkelte skoles praksis og kultur.

Det er min oplevelse, bl.a. fra de skolebesøg jeg har været på rundt i landet, at der lige nu gennemføres et stort og engageret arbejde i kommunerne og på de enkelte skoler for, at vores folkeskole kan blive endnu bedre. Det vil jeg gerne kvittere for. Også rigtig mange dygtige og engagerede lærere er i fuld gang med at udnytte folkeskolereformens nye rammer til stor gavn for eleverne.

Der er samtidig givet stor lokal frihed til at tilrettelægge og udvikle den nye folkeskole efter lokale ønsker og behov. Derfor er der stor forskellighed i opgaveløsningen og på, hvor hurtige skolerne er til at implementere reformen.

Præcisering af en række nye bestemmelser i folkeskoleloven

Reformen medfører en række ændringer og nye muligheder i folkeskoleloven, og det er naturligt, at der her i opstartsfasen lokalt kan opstå problemer med, præcis hvordan de nye regler skal forstås. I den forbindelse er der nogle problemstillinger, som synes at gå igen, såvel i de mange henvendelser, Undervisningsministeriet modtager, som i pressen.

Jeg vil derfor benytte lejligheden til at ridse nogle af de regler op, som har vist sig at medføre problemer og uoverensstemmelser lokalt:

Lektiehjælp og faglig fordybelse

Lektiehjælp og faglig fordybelse er frivillig for eleverne at deltage i frem til efter næste folketingsvalg.

Det skal derfor være muligt for forældrene at til- eller framelde lektiehjælpen på daglig basis. Det er en lokal beslutning at finde en hensigtsmæssig måde at organisere og tilrettelægge tilbuddet på. Det er intentionen med den politiske aftale om den frivillige lektiehjælp, at elever skal have mulighed for at holde fri i stedet for at deltage i lektiehjælpen. Derfor skal alle timer i lektiehjælp og faglig fordybelse også placeres om eftermiddagen i ydertimerne.

Lektiehjælp er ikke kun lektiehjælp, men også faglig fordybelse. Der er altså ikke tale om, at eleverne kun skal være der, hvis de har lektier for. De elever, der ikke har lektier for, eller som har færdiggjort deres lektier, skal udfordres fagligt på anden vis – gerne med inddragelse af bevægelse.

Derudover vil jeg nævne spørgsmålet om, i hvilken udstrækning kommunen er forpligtet til at stille fritids- og klubtilbud til rådighed for de elever, der ikke deltager i lektiehjælpen, i de pågældende timer uden yderligere særskilt betaling. Bestemmelsen herom i folkeskolelovens § 15, stk. 4, vedrører alene de elever, der i forvejen går i SFO, fritidshjem eller klub. Hensigten med bestemmelsen er således, at fritidstilbuddene blot skal holde åben i de 2-3 timer ekstra om ugen, hvori lektiehjælpen pågår.

Jeg vil endelig nævne, at kravene til organiseringen af lektiehjælp og faglig fordybelse, herunder at det skal være frivilligt for eleverne at deltage heri, ophæves efter det førstkommende folketingsvalg. Dermed indføres en årsnorm for hvert klassetrin, der gennemsnitligt svarer til en skoleuge på 30 timer for indskolingen, 33 timer for mellemtrinnet og 35 timer for udskolingen, hvor hele undervisningstiden er obligatorisk for eleverne, herunder også den lektiehjælp og faglige fordybelse, som skolerne skal etablere.

Dermed gives skolerne efter valget større frihed til at tilrettelægge skoledagen i overensstemmelse med lokale ønsker og behov. Det giver mulighed for en mere fleksibel tilrettelæggelse af lektiehjælp og faglig fordybelse, som fremadrettet kan placeres på alle tider af skoledagen.

Valgfag

Der har vist sig enkelte udfordringer i forhold til oprettelse af kommunale valgfag, som reformen i videre udstrækning end tidligere giver mulighed for. Det har givet anledning til nytænkning i kommunerne. Det er

som udgangspunkt rigtig godt for folkeskolen, men jeg vil samtidig opfordre til, at man hele tiden holder sig folkeskolens formål for øje, så folkeskolen også fremover udbyder fag med fagligt perspektiv og tyngde.

Der findes en skabelon i Fælles Mål for de kommunale valgfag, som skal anvendes i forbindelse med oprettelsen af kommunale valgfag, og den påkrævede læseplan skal bidrage til at sikre, at der lokalt gøres de samme overvejelser omkring mål for disse valgfag som i alle andre fag i folkeskolen.

Der er også enkelte steder, hvor man har oprettet valgfag kun for enten drenge eller piger. Det er ikke i overensstemmelse med folkeskoleloven. Folkeskolen og alle fag i folkeskolen er for alle elever, og derfor kan man ikke udelukke det ene køn fra at vælge et bestemt valgfag.

Skoledagens længde

Skoledagen er med folkeskolereformen blevet længere, og det har givet anledning til spørgsmål om, hvorvidt der kan dispenseres fra undervisningstiden, fx på specialskoler eller i landdistrikter, hvor der er lang transporttid og lignende.

Folkeskoleloven indeholder imidlertid ingen hjemmel til, at der generelt kan dispenseres herfra. Undervisningen skal tilpasses de elever, som skal modtage undervisning. Sådan har det også været hidtil. Men reformen rummer endnu flere muligheder for at variere skoledagen for alle elever.

Der er mulighed for, at kommunalbestyrelsen for så vidt angår den understøttende undervisning kan godkende, at reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden fraviges. Det skal ske efter ansøgning fra skolens leder og efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelsen. Godkendelse kan gives i op til et skoleår med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen. Denne mulighed er dog alene tiltænkt klasser med særlige behov og skal ikke forstås som en begrænsning af mulighederne for at anvende tolærerordninger eller andre undervisningsdifferentierende tiltag uden fravigelse af undervisningstiden.

Derudover er der i regelsættet indbygget visse muligheder for at gøre undtagelse fra undervisningstidens samlede længde for så vidt angår enkeltelever. Undtagelserne vedrører elever, der modtager specialundervisning, ligesom der med reformen er givet mulighed for, at skolelederen i begrænset omfang kan give elever fri til at deltage i musik- eller eliteidrætsundervisning.

Placeringen af de timer, som skoledagen skal indeholde, har endvidere givet anledning til problemer nogle steder. Jeg vil i den forbindelse gøre

opmærksom på, at uanset, at der ikke i lovgivningen er opstillet en norm for, hvor lang den enkelte skoledag eller skoleuge skal være, så forudsættes det, at undervisningen normalt foregår på hverdage inden for tidsrummet mellem ca. kl. 8.00 og 16.00.

I forlængelse heraf kan det nævnes, at det også med den længere skoledag nogle steder har voldt problemer at få placeret konfirmationsforberedelsen inden for det tidsrum, som undervisningen normalt foregår i. Hertil vil jeg blot bemærke, at der med det nævnte tidsrum er 40 timer om ugen, hvori de 35 timers undervisning på 7. og 8. klassetrin kan placeres. Det efterlader fem ugentlige timer, hvori konfirmationsforberedelsen kan placeres.

De nye regler og en lang række spørgsmål og svar om fortolkningen af reglerne kan findes på Undervisningsministeriets hjemmeside:

<http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/Lovgrundlag>.

Siden opdateres løbende i takt med, at vi konstaterer et behov herfor.

Spørgsmål og svar for hele folkeskoleområdet kan findes her:

<http://www.uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Spoergsmaal-og-svar-om-folkeskolen>

Undervisningsministeriets understøttende tiltag

Som led i reformen har Undervisningsministeriet fået en række nye opgaver i forhold til at understøtte udviklingen af folkeskolen.

Der er etableret et nationalt korps af læringskonsulenter, som tilbyder vejledning til skoler og kommuner inden for en række temaer i relation til folkeskolereformen samt inklusion og tosprogede. Læringskonsulenterne har indgået samarbejdsaftaler om længerevarende vejledningsforløb med 55 kommuner. Derudover er læringskonsulenterne bl.a. i fuld gang med at yde vejledning til de kommuner, der har tilmeldt sig udviklingsprogrammet for de forenklede Fælles Mål. Læs mere om, hvad jeres kommune kan bruge læringskonsulenterne til her: <http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/Kompetencer-og-viden/Laeringskonsulenterne>.

Der er samtidig etableret et Ressourcecenter for Folkeskolen, der skal bidrage til, at den faglige og pædagogiske udvikling og praksis samt de politiske beslutninger på statsligt og kommunalt niveau bygger på den bedst tilgængelige viden. I foråret har ressourcecenteret haft fokus på at understøtte reformimplementeringen ved at tilvejebringe viden om en række af reformens centrale elementer. Der er bl.a. gennemført et stort inspirationsprogram for den længere og varierede skoledag med 96 deltagende skoler, som har givet konkrete eksempler og gode råd til, hvordan skoler og kommuner kan arbejde med elementerne i den nye skole. Der

er udarbejdet erfaringsopsamlinger om lektiehjælp og faglig fordybelse, åben skole samt skoleledelse.

Ressourcecenteret har netop offentliggjort seks praksisrettede publikationer om virkningsfulde indsatser, redskaber og undervisningsmetoder inden for temaerne dansk, matematik, varieret læring, pædagogisk ledelse, undervisningsmiljø og trivsel samt alsidig udvikling. Læs mere om resourcecenterets arbejde her: <http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/Kompetencer-og-viden/Ressourcecenter-for-Folkeskolen>.

Endelig vil jeg nævne, at Undervisningsministeriet har nedsat en ekspertgruppe om ro og klasseledelse, som har afgivet en række anbefalinger om klasseledelse målrettet lærere og pædagoger, kommuner, skoleledere og forældre. Jeg vil opfordre jer til at følge op på rapporten lokalt, da et trygt undervisningsmiljø, der understøtter elevernes læring, er helt afgørende for at forbedre elevernes trivsel og faglige resultater. Læs mere om ekspertgruppen og se deres anbefalinger her: <http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/Udvikling-af-undervisning-og-laering/Ro-og-klasseledelse>.

Med venlig hilsen

Christine Antorini